

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jakuba Camrdy, JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Radana Malíka, JUDr. Jana Passera a JUDr. Jana Vyklického v právní věci navrhovatele: J. T., proti odpůrcům: 1) **Státní volební komise** se sídlem nám. Hrdinů 4, Praha 4, 2) **Ing. Miloš Zeman, CSc.**, bytem Brdičkova 9, Praha 13, 3) **Ing. Vratislav Mynář**, bytem Osvětimany 274, odpůrci 2) a 3) zastoupeni JUDr. Janem Vondráčkem, advokátem se sídlem Zbraslavské nám. 458, Praha 5 - Zbraslav, v řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1.] Navrhovatel se ve svém návrhu, doručeném Nejvyššímu správnímu soudu dne 5. 2. 2013, domáhá rozhodnutí o neplatnosti volby prezidenta republiky a nařízení jeho opakování. Dále se domáhá, aby Nejvyšší správní soud „*nařídil změnit zákon o přímé volbě prezidenta republiky a na něj navazující zákonné normy ... a důrazně připomenul vedení ČT a členům Rady ČT jejich osobní odpovědnost vůči občanům tohoto státu, ... aby zpravodajství šířená ČT byla objektivním netendenčním poskytováním informací ...*“

[2.] Navrhovatel má za to, že vedle množství menších prohřešků proti „poctivé demokratické volbě prezidenta“ tím krokem, který volbu nejen zpochybnil, ale i nenávratně ovlivnil tak, že ji může napravit pouze zrušení výsledku takto poznamenané volby a tedy její opakování, byla činnost („nekalá manipulace“) úředníků Ministerstva vnitra vedoucí k vyřazení kandidátů J. Bobošíkové, V. Dlouhého a T. Okamury z volebního klání. Navrhovatel tak podrobně zpochybňuje způsob výběru tzv. náhodného vzorku při kontrole petičních archů i způsob jeho kontroly. V této souvislosti navrhovatel

upozorňuje na skutečnost, že dočasným vyřazením kandidátky J. Bobošíkové z volebního klání jí bylo znemožněno delegovat své zástupce do volebních komisí. Dále navrhovatel uvádí některé „technické nedostatky“ zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o volbě prezidenta“) upravující samotnou přípravu a provádění volby (např. vzhled úředních obálek, ponechání volebních urn mimo kontrolu členů volební komise v důsledku konání voleb ve dvou dnech, možné falšování a manipulace s výsledky, zveřejňování průzkumů v podobě kurzových sázek i v době méně než 3 dny před konáním volby aj.). Za další z „menších důvodů vedoucích ke zrušení voleb“ navrhovatel označuje neobjektivně vedenou mediální kampaň, zpravodajství i diskusní pořady spojené s prezidentskou volbou, vše připravované tzv. veřejnoprávní televizí, v čemž spatřuje nepřípustné angažování ČT ve volbě.

[3.] Odpůrce 1) ve svém vyjádření ze dne 7. 2. 2013 reagoval na některé námitky navrhovatele, zejména na zmíněné „technické nedostatky“. K otázce zabezpečení volebních urn a hlasovacích lístků odpůrce odkázal na povinnosti okrskové volební komise vymezené v § 44 zákona o volbě prezidenta republiky i na praxi, kdy se *„členové okrskové volební komise (většinou její předseda a zapisovatel) přes tzv. „přeplepy“ podepisují tak, aby před zahájením hlasování druhý den voleb okrsková volební komise mohla řádně zkontrolovat, zda nedošlo k porušení pečeti.“* K námitce, že bylo kandidátce J. Bobošíkové znemožněna delegace svých zástupců do volebních komisí, odpůrce uvedl, že *„prostřednictvím krajských úřadů starostům obcí doporučil, aby vyčkali s obsazením okrskových volebních komisí a s rozesíláním oznámení o prvním zasedání okrskové volební komise do případného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Smyslem doporučení bylo, aby přes mezeru v právní úpravě bylo občanovi, který je oprávněn navrhnout kandidáta na funkci prezidenta republiky a jím podaná kandidátní listina byla zaregistrována, zachováno právo delegovat do okrskové volební komise vyplývající z ust. § 18 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky.“* K navrhovatelově námitce ohledně údajného zneužívání voličských průkazů odpůrce uvádí, že pro druhé kolo volby bylo vydáno 101 750 voličských průkazů a 94 605 voličských průkazů bylo odevzdáno voliči ve volebních místnostech, přičemž nemá poznatky o použití falšovaných voličských průkazů.

[4.] Právní zástupce odpůrců 2) a 3) Nejvyššímu správnímu soudu dne 7. 2. 2013 zaslal obsáhlé vyjádření, v němž zevrubně a za pomoci odkazů a přepisů mediálních výstupů týkající se volební kampaně kandidáta M. Zemana reaguje na obecné výtky většiny navrhovatelů ve vztahu ke způsobu vedení volební kampaně a možného ovlivnění výsledků volby prezidenta republiky. Dále zpochybňuje aktivní legitimaci navrhovatelů k podání návrhů na neplatnost volby prezidenta republiky a také samotnou pravomoc Nejvyššího správního soudu o neplatnosti volby prezidenta republiky rozhodovat.

[5.] Podáním ze dne 14. 2. 2013 navrhovatel podle § 8 odst. 5 s. ř. s. vznesl námitku podjatosti předsedy senátu JUDr. Vojtěcha Šimíčka a dalších členů senátu, soudců JUDr. Jakuba Camrdu, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. P. Průchy. O námitce podjatosti rozhodl čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 18. 2. 2013, sp. zn. Nao 11/2013 tak, že soudci JUDr. Vojtěch Šimíček a JUDr. Jakub Camrda nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování věci. Soudci JUDr. Z. Kühn a JUDr. P. Průcha v předmětné věci navrhovatele pro svou nepřítomnost vůbec nerozhodují (ve volebním senátu jsou

nahrazení JUDr. L. Kaniovou, resp. JUDr. J. Vyklickým), a proto je námitka pojatosti ve vztahu k nim zcela bezpředmětnou a nemuselo být o nich rozhodováno.

[6.] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda jsou v dané věci splněny podmínky řízení, a shledal, že návrh obsahuje veškeré zákonem stanovené náležitosti [§ 37 odst. 3 a § 93 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] a byl podán osobou oprávněnou (§ 90 odst. 5 s. ř. s.) ve lhůtě sedmi dnů po vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky (§ 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky) u věcně a místně příslušného soudu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky a § 92 s. ř. s.). Zpochybňují-li odpůrci 2) a 3) ve svém vyjádření pravomoc Nejvyššího správního soudu k rozhodování o neplatnosti volby prezidenta republiky, je třeba uvést následující.

[7.] Odpůrcům lze zčásti přisvědčit v tom, že relevantní právní předpisy, tedy soudní řád správní ani zákon o volbě prezidenta republiky, neobsahují ustanovení, které by přímo stanovilo, že v případě, že soud shledá návrh důvodným, rozhodne o neplatnosti volby prezidenta republiky. Ustanovení § 66 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky ovšem upravuje soudní řízení o „návrhu na neplatnost volby prezidenta“ a definuje okruh osob či skupin osob k němu aktivně legitimovaných. Odstavec 2 téhož ustanovení navíc stanoví, že „[n]ávrh na neplatnost volby prezidenta může podat navrhovatel, má-li za to, že byla porušena ustanovení zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby prezidenta“. Nabízí se tedy otázka, z jakého důvodu by zákonodárce dával stanovenému okruhu osob aktivní legitimaci k podání návrhu na vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky, pokud by v pravomoci soudu příslušného k řízení o tomto návrhu (§ 68 zákona o volbě prezidenta republiky) nebylo v případě, že shledá návrh důvodným, právě vyslovit neplatnost volby prezidenta republiky.

[8.] Na § 66 zákona o volbě prezidenta republiky pak navazuje § 90 odst. 5 s. ř. s., v jehož první větě se již přímo uvádí, že za podmínek stanovených zákonem o volbě prezidenta republiky se mohou k tomu legitimované osoby „domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti volby“. Pravomoc Nejvyššího správního soudu rozhodnout o neplatnosti volby prezidenta republiky tedy nepochybně vyplývá z § 90 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Účelem daného řízení je zajistit účinnou ochranu proti takovým případným nezákonnostem v průběhu volby, které by mohly ovlivnit výsledek volby prezidenta. V případě důvodnosti návrhu bude tedy soudní ochrana zajištěna tak, že soud vysloví neplatnost volby prezidenta republiky nebo její části. O tom svědčí i § 90 odst. 5 věta pátá s. ř. s., jež stanoví, že „rozhodne-li soud o neplatnosti části volby prezidenta republiky, určí v usnesení, od kterého úkonu se volba prezidenta republiky bude opakovat“. Na uvedená ustanovení dále navazuje i § 59 odst. 2 zákona o volbě prezidenta republiky upravující opakovanou volbu. Podle tohoto ustanovení „[o]pakovaná volba prezidenta nebo opakování části volby prezidenta se koná, shledá-li soud návrh na neplatnost volby prezidenta (§ 66) opodstatněným“. Upravuje-li zákon výslovně postup po vyslovení neplatnosti volby soudem, nelze tvrdit, že soud není oprávněn o neplatnosti volby rozhodnout.

[9.] Opačný výklad zastávaný odpůrci 2) a 3) neodpovídá doslovnému znění citovaných ustanovení ani úmyslu zákonodárce, o němž svědčí rovněž důvodová zpráva k zákonu o

volbě prezidenta republiky: „*Soud může posoudit, že volební proces neproběhl v souladu se zákonem a je třeba opakovat celou volbu prezidenta znovu (tím umožnit vstoupit do volebního procesu např. i novým kandidátům), anebo že není třeba opakovat znovu celé volby, ale pouze jejich část, a to od úkonu, kde nastalo pochybení.*“ (Důvodová zpráva je dostupná na www.psp.cz.)

[10.] Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že dne 29. 1. 2013 bylo v částce 11/2013 Sbírky zákonů pod č. 25/2013 Sb. zveřejněno sdělení Státní volební komise o vyhlášení celkového výsledku volby prezidenta republiky konané ve dnech 11. a 12. ledna 2013 (I. kolo) a ve dnech 25. a 26. ledna 2013 (II. kolo). Z čl. II sdělení vyplývá, že prezidentem republiky byl v této volbě zvolen Ing. Miloš Zeman.

[11.] Po ověření, že jsou splněny podmínky k projednání a rozhodnutí věci, Nejvyšší správní soud přistoupil k meritornímu posouzení návrhu, přičemž dospěl k závěru, že není důvodný.

[12.] Nejvyšší správní soud shrnuje, že návrhu na neplatnost volby vyhoví pouze tehdy, jestliže dospěje k závěru, že byl porušen volební zákon, a to takovým způsobem, který mohl ovlivnit výsledek volby (srov. k tomu přiměřeně usnesení NSS ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004 - 12, č. 354/2004 Sb. NSS, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz). Rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát (nález sp. zn. Pl. ÚS 73/04 ze dne 26. 1. 2005, č. 140/2005 Sb., dostupný na <http://nalus.usoud.cz>).

[13.] První námitkou, ze které navrhovatel dovozuje neplatnost voleb, je, že Ministerstvo vnitra „nekalou manipulací“ odmítlo kandidátní listinu zmíněných tří kandidátů. Navrhovatel tak v této části svého návrhu brojí proti postupu ministerstva při registraci kandidátních listin pro volbu prezidenta republiky. Nejvyšší správní soud předně považuje za nezbytné zdůraznit, že ve věcech registrace kandidátních listin se lze soudní ochrany domáhat pouze na základě návrhu podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky ve spojení s § 89 odst. 2 a 4 s. ř. s., přičemž jeho účelem je zajištění soudního přezkoumání postupu Ministerstva vnitra při registraci kandidátních listin. Soudní ochrany se přitom mohou domáhat pouze aktivně legitimované osoby, a to za podmínek stanovených v cit. ustanoveních. Z hlediska systematického je třeba považovat návrh na ochranu ve věcech registrace kandidátní listiny za právní prostředek, který je svou povahou speciální k návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky podle § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Nedostatek aktivní legitimace k podání návrhu ve věci registrace kandidátní listiny proto nelze obcházet tím, že se osoba, která není aktivně legitimována k podání návrhu podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky, bude domáhat přezkoumání postupu Ministerstva vnitra při registraci kandidátních listin v řízení o návrhu na neplatnost volby prezidenta republiky podle § 66 zákona o volbě prezidenta republiky. Jinými slovy, je tak vyloučeno, aby se navrhovatel, jenž nebyl aktivně legitimován k podání návrhu na ochranu ve věci registrace kandidátních listin podle § 65 zákona o volbě prezidenta republiky, úspěšně domáhal vyslovení neplatnosti volby prezidenta republiky pouze z důvodů týkajících se tvrzených pochybení Ministerstva vnitra při registraci kandidátních listin. V této souvislosti lze poukázat na usnesení ze dne 13. 2. 2013, č. j. Vol 7/2013 - 94

(rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), anebo na usnesení ze dne 9. 12. 2004, č. j. Vol 11/2004 - 31, č. 471/2005 Sb. NSS, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil obdobný závěr i ve věci týkající se přezkumu voleb do Senátu.

[14.] Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že se zákonností postupu ministerstva při registraci kandidátních listin pro volbu prezidenta republiky ve vztahu ke jmenovaným kandidátům již zabýval ve svých předchozích rozhodnutích (srov. usnesení ze dne 13. 12. 2012, č. j. Vol 11/2012 - 36; č. j. Vol 12/2012 - 34, a č. j. Vol 13/2012 - 36), přičemž právní závěry vyslovené v prvně citovaném rozhodnutí ústavně aproboval následně i Ústavní soud při rozhodování o ústavní stížnosti kandidáta T. Okamury (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 27/12, dostupný na <http://nalus.usoud.cz>). Naproti tomu v posledně cit. usnesení č. j. Vol 13/2012 - 36 ve vztahu ke kandidátce J. Bobošíkové Nejvyšší správní soud rozhodl o povinnosti Ministerstva vnitra ji registrovat do volby prezidenta republiky, neboť při její registraci se vskutku dopustilo nezákonnosti. Tato nezákonnost však byla v řízení před Nejvyšším správním soudem podle § 89 s. ř. s. zákonem předvídaným způsobem a procedurou odstraněna. Jako taková proto tato nezákonnost nemůže mít žádný vztah k výsledku volby prezidenta republiky, neboť J. Bobošíková se volby účastnit mohla.

[15.] Pokud navrhovatel namítá, že v důsledku toho nemohla J. Bobošíková v mezidobí mezi odmítnutím její registrace ministerstvem a rozhodnutím soudu delegovat své zástupce do volebních okrskových komisí, k tomuto argumentu se vyjádřil odpůrce 1), jak je rekapitulováno výše. Nejvyšší správní soud si tak z internetové stránky Ministerstva vnitra ověřil, že odpůrce 1) vskutku postupoval uvedeným způsobem (viz <http://www.mvcr.cz/clanek/volba-prezidenta-republiky.aspx>, dokument nazvaný „Subjekty oprávněné delegovat do okrskových volebních komisí“). Nejvyšší správní soud souhlasí s námitkou navrhovatele, že zákon o volbě prezidenta republiky neupravuje dodatečné delegování do okrskových volebních komisí pro případ registrace kandidáta na základě rozhodnutí soudu. Jak Nejvyšší správní soud konstatuje v usnesení ze dne 18. 2. 2013, sp. zn. Vol 8/2013, protizákonnost a protiústavnost, která v důsledku mezery v zákoně o volbě prezidenta republiky vskutku hrozila, však ministerstvo efektivně svým shora uvedeným postupem odvrátilo. Úvahy o protiústavnosti zákona proto v tomto směru nejsou na místě. Vadou volebního procesu není, pokud byly okrskové volební komise doplněny o členy delegované navrhující občankou dodatečně registrované kandidátky J. Bobošíkové po uplynutí zákonné lhůty pro jmenování okrskových volebních komisí. Byť se na prvý pohled může jevit takovýto postup jako porušení zákonné normy, nutno zdůraznit, že doslovný výklad zákonné normy by vedl k protiústavním důsledkům. Každou normu je třeba interpretovat ústavně-konformně. V tomto případě správní orgány správně daly přednost právu dodatečně registrovaného kandidáta delegovat své zástupce do okrskových volebních komisí. Byť v některých případech mohla být okrsková volební komise jmenována po uplynutí zákonem stanovené lhůty, resp. doplněna po této lhůtě o nového člena, nemění to nic na tom, že se jedná o řádně ustavenou komisi. Je vyloučeno, že by postup obecních úřadů, které jednaly v souladu s doporučením Ministerstva vnitra, mohl mít jakýkoliv dopad na výsledek volby prezidenta.

[16.] K námitkám, které navrhovatel souhrnně označuje jako „technické nedostatky“ zákona o volbě prezidenta republiky a které nabývají spíše charakteru negativních poznatků a připomínek navrhovatele ke způsobu organizačního zajištění a provedení voleb, Nejvyšší správní soud pouze odkazuje na konkrétní ustanovení zákona o volbě prezidenta republiky podrobně upravující pravomoci a činnost příslušných volebních orgánů. Ostatně jejich znění plně odráží již ustálenou praxi volebních orgánů v rámci dalších voleb, pravidelně konaných na území ČR, a do značné míry kopírují znění relevantních ustanovení v příslušných, dříve přijatých „volebních“ zákonech (zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR; zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí; zákon č. 130/2000 Sb. o volbách do zastupitelstev krajů; zákon č. 62/2003 Sb., o volbách do Evropského parlamentu). Pokud je navrhovatelem zpochybňována činnost okrskové volební komise v rámci volby prezidenta republiky, ta podle § 17 odst. 1 zákona o volbě prezidenta republiky dbá o pořádek ve volební místnosti, zajišťuje hlasování a dozírá na jeho průběh, sčítá hlasy, vyhotovuje zápis o průběhu a výsledku hlasování a odevzdává volební dokumentaci do úschovy obecnímu úřadu. Bližší detaily činnosti okrskové volební komise jsou pak rozvedeny v ust. § 41 až § 47 zákona o volbě prezidenta republiky. V tomto ohledu si navrhovatel do určité míry protirečí, když na jedné straně namítá porušení zákona o přímé volbě prezidenta republiky a ovlivnění celkového výsledku volby tím, že mělo být znemožněno „ústavní právo“ kandidátky J. Bobošíkové delegovat své zástupce do okrskových volebních komisí, zároveň však na druhé straně povahu a činnost okrskových volebních komisí zpochybňuje.

[17.] Další námitky navrhovatele, v nichž vyslovuje určité pochybnosti a podezření o možném „falšování“ volebních průkazů a „zmanipulování“ volebních výsledků, jsou dle Nejvyššího správního soudu pouze obecnými nesouhlasnými výtkami, nikoliv konkrétními, důkazně podloženými skutkovými tvrzeními, a nejsou tak způsobilé k projednání. Za nezpůsobilé k projednání pak Nejvyšší správní soud považuje rovněž i zbylé námitky navrhovatele, vztahující se k návrhům vymezeným pod body III.2 a III.3 petitu, neboť mezi pravomoci Nejvyššího správního soudu ve volebních věcech, zakotvené v ust. § 88 až § 93 s. ř. s ve spojení s příslušnými „volebními“ zákony, ale ani v ostatních věcech, nespadá pravomoc zákonodárce závazně „nařizovat“ či „doporučovat“ změnu zákonů a přijetí nových, anebo „důrazně připomínat vedení ČT a členům Rady ČT jejich osobní odpovědnost vůči občanům.“

[18.] Nejvyšší správní soud proto návrh jako nedůvodný usnesením zamítl. O náhradě nákladů řízení rozhodl dle § 93 odst. 4 s. ř. s., dle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů. Soud rozhodl o návrhu bez jednání. V tomto typu řízení jej není třeba nařizovat, byť se provádí dokazování (§ 90 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2013

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu

